

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Éves előfizetés...	10 kor.
...	4 "
...	20 kor.
...	5 "
...	24 kor.
...	6 "
Egyes szám ára 8 fillér.	

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hűtő és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

LXII. évfolyam 211. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1916 szept. 16.

Erdélyben támadunk.

Keleti harcok. Budapest, szeptember 15. (Hivatalos.) Románia elleni harcokon. A szövetséges csapatok támadásai Hátszegtől délkeletre kedvezően haladnak előre. Fogarastól keletre a románok megkezdték az Olt folyón való előmenetelt.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonalai. A Cibovölgyben a harcok a mi javunkra dőltek el. Sikeres előőrsi vállalkozásokon kívül nincs semmi esemény.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalai. A Lipa folyó és a kovel—kovnói vasutvonal között élénkebb tüzérségi tevékenység.

Tüzérségi tűz a legnagyobb erővel.

Olasz harcok. Budapest, szeptember 15. (Hivatalos.) Az olaszok új offenzívába fogtak. Erőlködésük főképp a Karszt-fensík ellen irányulnak. Ott tegnap a tüzérségi és aknavető tűz a legnagyobb erőre emelkedett. Délután az egész wippachi és tengerparti harcokon nagy elleneséges gyalogsági erők mélyen tagozottan támadásba mentek át, amelyből heves harcok keletkeztek. Ámbar helyenként az ellenség be tudott hatolni legelső sorban levő árkainkba és itt-ott tartotta is magát, mégis az első támadást megfúszulnak kell tekinteni.

Wippachtól északra egész Plava vidékéig igen élénk tüzérségi harc volt, anélkül, hogy itt említésreméltó gyalogsági támadásra került volna a sor. A Fleims-völgyi harcokon az ágyuharc még tart. Egy zászlóalj erejéig terjedő olasz szakaszoknak a fassani gerinc ellen intézett támadását visszavertük. Egy ilyen támadás alkalmával a Cima Val Maggioretól nyugatra csapataink 60 alpinit foglyul ejtettek.

Délkeleti harcok. Budapest, szeptember 15. (Hivatalos.) Nincs esemény. *Hófer.*

Valona és az Adria művek bombázása.

— Események a tengeren. —

13-áról 14-ére virradó éjjel egy légi flottánk a valonai ütegeket és katonai tárgyakat másfél tonna önsúlyu bombával bombázta. Számos találatot és nagy tüzeket észleltünk. Összes repülőgépeink a lövés dacára sértetlenül tértek vissza.

14-én délután egy tengerészeti repülőrajunk az alsó Isonzónál az olaszok által megszállt Adria műveket Monfalconénál eredményesen bombázta. Sértetlenül tértek vissza összes repülőink.

A tengerészeti vezérkar főnöke. (Min. eln. sajtóosztály.)

A magyarok haza készülnek Amerikából.

Bern, szeptember 15. A Daily Express jelenti Newyorkból, hogy az Egyesült Államok hajózási társulatának különböző ügynökségei, melyeknek képviselői éppen most tértek vissza egy északamerikai körutazásból, pozitívum gyanánt mondják, hogy nyomban a háború befejezése után legalább egymillió ember hagyja el az Egyesült Államokat és tér vissza Európába. Ugy számítják, hogy ezeknek hetvenöt százaléka harmadik osztályú utas lesz. Sok ezer magyar, lengyel, osztrák és német helyezeti már különböző összegeket a bankokban, hogy nyomban a béke megkötése után megválhasson az utazási jegyét.

Teherán kiűritése.

Budapest, szeptember 15. (Saját tudósítónktól) Stockholmból jelentik: A Riess közli, hogy minden előkészület megtett Teherán kiűritésére, a mi a törökök gyors előnyomulása következtében rövidesen meg fog történni.

A görög tisztok családjai.

Budapest, szept. 15. (Saját tudósítónktól.) A Vossische Zeitung jelenti, hogy a 4. hadtest tisztjeinek családtagjait a hadtesttel együtt Németországba szállítják, hogy megmentsék őket az entente kiűritésétől.

Pasics álmodozik.

Budapest, szeptember 15. (Saját tudósítónktól.) A Petit Journal jelenti Szalonikiből: Pasics szerb miniszterelnök kijelentette, hogy mihamarabb Szerbiából visszahódítanak néhány négyzetkilométert. Péter király, a trónörökös és a kormány azonnali visszaköltöznek az első felszabadított szerb faluba.

EMIR arcmosó

a legtekélyesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás

(mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Naponként többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen finomságu harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszerésztárában Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi” gyógytárában, Csillag gyógyszerésztár Szacs-vay-utca, a Vadász drogériában és Farkas István A pólló drogériájában.

A háboru művészete.

A háborunak nincsenek tételes törvényei. Amikor az ember már kialakultnak érez valami szabályt, az újabb események halomra döntik. Az első hónapok tapasztalatai azt a tételt érelték meg, hogy csak meglepő támadás révén juthat a lövészárk-harccá merevedett mozgó háboru eredeti formájához. De jött Joffre tanítása s nyomában a próba: Gorlice. Erre aztán mindenki hálálatlanul elfordult a régi igazságtól, hogy a másik végre esküdjék. Az új tanu szerint

a pergőtűz

biztos és egyetlen célravezető módja a front áttörésének. Az isonzoí front eseményei meg-ingattak ebben a szilárd meggyőződésben is, a champagnei francia és a Somme menti angol offenzíva egészen jelentéktelen eredményei pedig megadták neki a kegyelem-dőfést. Ma így hangzik a tétel:

— A pergőtűz csak eszköz, amely a cél elérésében többé-kevésbé támogat.

Nem tételezheti ilyenformán az az állítás sem, hogy a nehéz tűzvérség a jelen és a jövő, bár egészen kétségtelen, hogy a nagy kaliberű lövedékek ebben a háboruban a legfontosabb szerepkört töltötték és töltik be.

Majdnem így alakult a háboru során

a lovasság alkalmazásának kérdése is.

Gorodoknál nemesak sok pompás magyar huszár pusztult el, hanem a hit is, hogy ebben a lövészárkos, drótakadályos háboruban valaha is szerephez juthat a lovasság. A csata konzekvenciáját nagyhirtelesen le is vonták. De nem egész esztendővel azután, hogy szuronyt tűztek a karabélyra és lábszárvédőt csavartak a huszár eszimatlan lábára, megbánták, hogy valóságnak fogadták el a valószínű látszatot. Nem szól a lovasság alkalmazásának szüksége ellen az orosz lovastömegek pusztulása és az angol lovasság kudarcra sem. Bruszilov tudta, mit csinál, amikor lovasait a drótakadályok ellen küldte s neki nem volt fontos, hány tér vissza közülük. A taktika, amely a gyalogsági rajvonalokat lovastömegekkel sodorta előre, nagyon helyes volt, csak éppen a világ egyetlen hadserege sem engedheti meg magának ezt a tömeggyilkolást az oroszok kívül, sőt, amint látszik, az orosz sem sokáig. Az angol lovasság kudarcának a harctéri helyzet teljes félreismerése volt az oka: az angolok áttörésnek itélték, ami csak behorpasztás volt, szóval, nagyon is elhamarkodtan szolitották a szinre a lovasságot, a melynek így el kellett pusztulnia.

Mindenesetre érdekes, hogy ellenfeleink nem nyugodtak bele a lovassági halálos ítéletbe. A folytonos agymunkára jellemző ez a tünet.

Nincs megállás a gondolkodásban, a gyilkolás művészetének fejlesztésében, ahol az emberi szellem teremlőképessége mindig

a legtalálékonyabb volt. Abban a formában, amelyben a háboru elején volt, jóformán semmi sem maradt meg. Legviszontagságosabb

a lövészárk

evolúciója. A ravaruskai csatatéren, amennyire a szélén robogó vonat ablakából elláhattam, csak apró földtúrások voltak — a békekiképzésnek megfelelően, a mai lövészárk primitív őseiként. A tapasztalás és a szükség azonban csakhamar árokká mélyítette a túrást. Az árok aztán az önfentartás ösztöne révén, amely legáltalánosabb emberi tulajdonság, meglehetősen gyorsan hozzásimult a terepviszonyokhoz és a harc sajátosságaihoz. Legelső útját az árokpillér, a travers volt az oldalozó tűz hatásának csökkentésére. Aztán srappallernyőt borították rá annak a tapasztalatnak az alapján, hogy a gránátvetéltalálalat nagyon ritka, a srappellőteltélgolyók kéveje pedig rendszerint elfödi az árkot. A pergőtűz azonban ismét lesodorta a lövészárkok tetőzetét, mert azzal megsűrűsödtek a gránátvetéltalálalatok s a nyomokban beszakadó nehéz gerendázat sokkal több embert ütött agyon, mint amennyi áldozata a gránátnak egyébként lett volna. A nehéz tűzvérség fokozottabb szereplése óta meg is keskenyedett a fedezék, lyukak támadtak benne és futóárok utvesztő simult hozzá, mind a tűzvérségi előkészítés hatásának csökkentésére. A gyilkos orosz taktika fölfedezte ennek az ellenszerét is, amikor akkor sem szüntette be a pergőtűzet, amikor rohamoszlopai már benyomultak árkaikba, de — elvérzett bele. Kétségtelen, hogy a mieink haragos védekezésükben nem okoztak nekik sokkal nagyobb veszteséget, mint amennyit a saját ágyuk, gépfegyverek.

A különböző terepalakulások és talajviszonyok szintén kihatással vannak a fedezék formájára. Sablósos lövészárk csak termőföldben és agyagos talajban van. Homokos földön, Volhyniában, fűzfafonással kötik meg a fedezék falát, mert különben hosszabb-rövidebb idő alatt okvetlenül összeomlik. Sziklás terepen, a Dobardón, vagy mocsaras helyen, a Poléziában, magasra épített földzék divit s a különbség köztük csak az, hogy az előbbinek szikladarabokból, kövekből vakolják a mellvédjét, míg az utóbbi nehéz dorongokból, fatörzsekből készül. Az oroszok muló sikerében jelentékeny részük van ezeknek a magasra épült földzéknek, amelyek természetesen nem állják a nehéz lövedék eráját.

A hosszú lövészárkháboru segítette életre

az állóharc minden eszközét.

A háboru előtt teljesen ismeretlen volt az aknavető s ma már a javított kiadását használják. Eleinte puszkaporról sütötték el az aknákat, amely ökölnagyságából óriásivá nőtt. Új a puszkagránát s a szerb háboru tanulságaiént bevonult a lövészárkba a kézi vagy hajítógránát is. Érdekes és

gyűes szerszám a lövészárkagyú, amelynek az a gyakori szükségesség adott önálló formát, hogy az ágyut az első harc-vonalba előretolják.

Ha a periszkópról is megemlékezem, amely a gyalogság használatában szintén új s a veszedelmes figyelő őrszolgálat megkönnyítésére szolgál, beszámoltam mindenről, amit a háborus technika a praktikus alkalmazás ideje alatt kigondolt és megvalósított. (E. U.)

Jöjjenek haza a magyar katonák.

A képviselőház ülése.

Budapest, szept. 15.

A képviselőház ülésén Beöthy Pál elnökölt, aki melegen parentálta el Telegdi Józsefet. Ezután a napirend következett.

Lovász Márton azt fejtegeti, hogy nagy hiba volt, hogy nem előztük meg a román támadást. Csodálkozik, hogy a kormány nem siet egybehívni a delegációt.

Erdélyt védje a magyar katona.

Kifejti, hogy a fronton levő csapatok 65 százaléka magyar. Ilyen körülmények között jogos kívánság, hogy a szövetségesek hasonló áldozatokat hozzanak s a magyar katonák hazajöhessenek Erdélyt védeni. A hadsereg feladata mégis csak a hazai föld védelme. Reméli, hogy a román börtörés megtorlása után mégis csak megjön a béke lehetősége.

Bakonyi Samu szerint a magyar alkotmány sérelme, hogy a külügyminiszter a hadügyminiszterre tolja a felelősséget.

Barta Ödön előadó, hogy a gyimesi szorosban augusztus 23 án két szakasz katona volt gépfegyver nélkül. Óriási mulasztás történt.

Délután 5 órakor Barta Ödön az önálló magyar hadsereg érdekében beszél.

Zárt ülés

Elnök jelenti, hogy több ellenzéki képviselő felszólalásában olyan tárgyat akar érinteni, amely a nyilvánosság kizárását teszi szükségessé.

Elrendeli a zárt tárgyalást, amely este 8 óráig tartott.

* **A kávépiszról** közvetlen tudósítás Aszódi Mihály Kossuth u'cai főüzletéből Saspalota: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávé erős finom zamatu, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom francpótkávé, füge kávé, malátakávé és fehércukor méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, liptóituro, szardínia, édespaprika, malnaszörp és esemegék nagyban és kismányban kizárólag Aszódiánál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

Régi olcsó árban kaphatók:
Leibchenek, haskötők, csipőszoritók, mellfüzők csak Menekülteknek kedvezmény

ROSENZWEIG RÓZA
Midergyárában Szalárdi-u. 9.

A Pries-major a franciáké.

Nyugati harctér.

Berlin, szept. 15. A nyugati hadszállás jelenté:

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadcsoportja. Az Auser és a Somme között a tüzérségi harc olyan hevességgel tovább folyt, mint az előző napon. Jelentékeny angol erőknél az a kísérlete, hogy Tiedvaldtól délre előrehaladó vonalukat átkaroló ellentámadással elfoglalják, meghiúsult.

Erős, vitózúl véghezvitt gyalogsági támadások, amelyeket rendkívül tartós pergőtűz készített elő, arra irányultak, hogy Rancourt és a Somme között a harc vonalát átörjék. Ezen támadások az ellenség súlyos veszteségei között meghiúsultak. A Pries majort (Rancourtól nyugatra) az ellenség megszállta. Belloitól keletre és Soyecourtól délre visszavertünk részleges támadásokat. Böloke kapitány és Wintgen hadnagy érdemnyes harcokban 2—2 ellenséges repülőgépet löttek le.

A német trónörökös hadcsoportja. Utólagosan jelentik, hogy szeptember 13 án a Souville szakadéktól nyugatra eső vonalunk egyes részeit elvesztettük. Kemény, éjjel is folytatott harcban az ellenséget ismét kiverjük.

A Thiamunt Fleury i arevonatunk előtt egy erőteljes francia támadás teljesen összeomlott.

A Capul körül tombol a harc.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harc vonala. Nincs esemény.

Károly főherceg lovassági tábornok harc vonala. A Narajobka szakaszon és attól keletre német és török csapatok vállalkozásai sikerrel jártak.

A Kárpátokban a Cimbrolava VK nyugati lejtőjén állásainkig előre nyomult oroszokat ismét visszavertük. Ugyancsak visszavertük állásainknak azt a részét, amely a tegnap jelentett harcokban a Capultól nyugatra az ellenség kezére került.

Erdélyben német és magyar-osztrák csapatok Hátszegtől délkeletre sikeres harcokban állanak.

Tutrakánnál 28.000 fogoly.

A bolgárok megtörték az oláhok ellentállását.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja. A szövetséges csapatok új támadásokkal megtörték az ellenség ellenállását és a Cuzgun—Karaomeri általános vonalra vetették vissza az ellenséget. Friyes Vilmos hesszeni herceg Karoormanál elesett.

A bevezető harcokban és Tutrakán rohammal való elfoglalásakor ejtett foglyok száma a mostani megállapítás szerint kerekén 28.000.

Macedoniai arevonat. Florinától ke-

letre az ellenség heves harc után elfoglalta a Malkanidzát. A Mogleme területén visszavertünk ellenséges támadásokat.

A Vardertől keletre azokat az angol

osztásokat amelyek az előretolt német árokban megvetették lábukat, újra kiverjük.

Ludendorff, első főszállásmester.

Belső forradalom Romániában.

Csak Carp mentheti meg az országot.

Budapest, szeptember 15. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Romániából belső zavarok híre érkezik. Sok helyen teljes lázadás uralkodik. A katonaság megtámadta az engedelmességet, megtámadta tisztjeit, a tartalékosok megtámadták a frontra indulást. Bukarestben nagy a zavar. A nép követeli, hogy Carp vegye át a kormányzást, ő az egyetlen, aki megmentheti Romániát. Az összes szociálista vezéreket letartóztatták Galacban, Konstancában a rendet orosz katonák tartják fenn.

Nagy támadások a Capul környékén.

Budapest, szeptember 15. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: A Kárpátokban az orosz támadások gyújtópontja a Capul és Cimbrolava körzete. Oriás apparátussal operálnak az oroszok a Capul és a Cibovölgy ellen. Tegnap támadásuk Brussilov nagyerejű stílusa volt. Előkészítő pergőtűzük lángbaborította Capult és völgyét. Az ellenség heves tüzzel és rohammal kötötte le egész Kárpáti frontunkat Smotrecig. A támadók irgalmatlan veszteséget szenvedtek. Támadásaik megtörttek. Csupán a Cibo völgyben folynak még harcok.

Ki ellen?

Budapest, szeptember 15. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik Görögországban elrendelték az általános mozgósítást.

Párisból jelentik: A görög király és Venizelosz közt nem volt tárgyalás. Szombaton minisztertanácsot tartottak. Azon részt vettek a miniszterek, a vezérkar tagjai, de Venizelosz nem volt jelen.

Genfből jelentik: A Temps írja: A görög király látszólagos Venizelistákból akar kormányt alakítani. Dimitracopulos elpártolt Venizelista bizonyára az udvarral fog tartani. Venizelos meghívására a király nem gondol.

A Havas ügynökség jelenti, hogy a király megbízta Dimitracopuloszt kormányalakítással.

Légi támadás Szófia ellen.

Budapest, szeptember 15. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Két ellenséges repülőgép délről jövet 9 kisebb kaliberű bombát dobott a városra. A város csekély kárt szenvedett. A repülők északi irányban elmenekültek.

Szilárdul az ellenállásunk.

Budapest, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Novoje Wremja írja Bukarestből: Az ellenség ellenállása Brassó, Nagyszeben és Orsova közt kezd szilárdulni.

Romániát cserben akarják hagyni.

Budapest, szeptember 15. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelenti a Secolo. Erdélyben belátható időn belül Románia nem érhet el sikert, mert az ellenség erős nyomást gyakorol a másik fronton Dobrudzsában.

A Corriere della Sera jelenti, hogy Romániát sorsára akarja hagyni az antant. Ez ellen tiltakozik a lap, mert más harctereken nem tudnák ellensúlyozni az ellenség sikereit s Románia gabona és petróleum készlete az ellenség erejét megnövelné.

Telegdi József halála.

Két napja, hogy hirt adtunk *Telegdi József* országgyűlési képviselő súlyos betegségről s tegnap délután budapesti tudósítónk táviratban jelentette nekünk, hogy *Telegdi József* a tenkei kerület országgyűlési képviselője tegnap hajnali négy órakor Budapesten, Kecskeméti-utcai lakásán hosszas szenvedés után meghalt.

Halálával nemcsak a magyar közélet, melyben számottevő tényező volt, éri veszteség, hanem szűkebb hazáját, Bihar megyét is, melynek minden mozgalmában lelkesen vett részt és melynek közszeretében álló fia volt.

Telegdi József elnöke volt a nemzeti munkapártnak, s a képviselőházban pártkülönbség nélkül nagy népszerűségnek örvendett. Elnöke volt a Bihar megyei és Nagyvárad Ujságírók Egyesületének s az újságírók ügyeit meleg érdeklődéssel viselte a szívében.

Az elhunyt képviselő belső barátja és bizalmasa volt *Tisza István* miniszterelnöknek, akit mélyen megrendített *Telegdi József* halálának híre. A képviselőház tegnapi ülésén *Beöthy Pál* elnök melegen elpárhentelte *Telegdi Józsefet*, akit felesége, két fia és két lánya gyászol.

Beöthy Pál elnök a következőket mondta az ülés megnyitásakor:

Megilletődéssel hozom a tisztelt Ház tagjainak tudomására, hogy *Telegdi József* képviselőtársunk ma a hajnali órákban elhalálozott. Nemes, tiszta és őszintén ember szállt vele a sírba. Amit tett, igaz magyar ember lelkének volt megnyilatkozása, aki egyedül a meggyőződés szavát követve a politikai forgandóság minden esélyei között egész férfiként állt helyt azért, amit Hazája üdvére valónak ismert el. Tehetsége és buzgósága a Ház tagjai között is a kiválasztottak közé állították és bár így mindenkor a küzdelmek homlokterében állott is, barát és ellenfél egyforma becsüléssel vette körül egyéniségét.

Most, mikor örökre eltávozik, a szerető megemlékezés frissen fogja megőrizni őszintén tevékenységének tartalmát mindazok szívében, akik őt közelebbről ismerték.

Indítványozom, hogy ravatalára koszorút helyezzünk és elhunytja felett érteit fájdalommal részvétünknek jegyzőkönyvileg adjunk kifejezést.

A Ház az indítványt egyhangulag elfogadta.

A család gyászjelentése így hangzik:

Özv. *Telegdi József* szül. alföldi Flatt Malvine-ny a maga, mint gyermekei: *József*, *Ilona* és leánya: *Keltz Malvin*, *László*, *Erzsébet* és férje báró *Capri Valér* és leánya *Valerie*; nevelt leánya *Juricskay Vidné*, *Ambrózy Alice*, valamint édesanyja, testvérei és rokonsági nevében fájdalmas szívvel tudatja, hogy szívből szeretett férje, a legjobb atya és nagypapa és fia, megszövegdi és pusztai lakó *Telegdi József* országgyűlési képviselő, a nemzeti munkapárt alelnöke, a bihari ref. egyház tanácsbírája, Biharvármegye t. b. tagja, a Biharvármegyei Gazdasági Egyesület alelnöke stb. stb. életének 63 ik, boldog házasságának 34 évében folyó évi szeptember 15-én reggel 4 órakor visszatért Teremtőjéhez. Szeretett halottunkat 1916. szeptember 16-án délután 3 órakor fogjuk a Keresztény temető halottasházából a református egyház szertartása szerint ugyanezen tème-

tőben idiglenesen nyugalomra helyezni. Budapest, 1916. szeptember 15. Áldás és béke tengjen drága porai felett!

A temetésen a képviselőház küldöttségileg, a nemzeti munkapárt testületileg vesz részt.

Még tizenkét nap.

Színházi és mozielőadások a menekülők javára.

Őszi nap, a hegyek odazöldelnek a Vörös Kereszt nyugvóállomásra, amelynek ajtaja elől sose hiányzik *Pallay Lajos* né nemes metszésű arca s bizalomtól sugárzó szeme.

— Jött-e vonat ma? kérdezzük.

— Jött az éjjel kettő, egy nagyon hosszú.

— Még mindig a szegények jönnek?

— Az egyikén jobb módúak voltak, akik el akarják jönni Erdélyből, itt nem volt marhaszállító kocsi, de a másikon nyitott lórékban ültek. Ezek még mindig Csikből, Brassóból, Udvarhelyből jönnek. Tövisnél sok vonat rekedt meg, sokáig várnak, míg jöhetnek.

— És meddig tart még ez?

— Ugy hallom, hogy még 10–12 napig. Mikor kérdeztük *Cziffra Kálmán* főispántól, hogy mikor pakolhat össze a konyha, azt felelte, hogy csak készüljenek még minden nap a menekülők fogadására.

— És a gyermekek?

— Bizony még mindig jönnek. S a Jobbkéz kisasszonyai megfürösztik őket, tisztába teszik. Ez a nagy öröm.

— Nem jó volna, hogy fehérneműt adna a közönség?

— Az bizony elkélne. Itt van a gyűjtőkocsiból a sok gyermekruha. Kifoltozzuk s ráadjuk a didergő gyerekekre. *Fehérneműt is adjon még a közönség.*

— S még mit ad?

— Minden hétfőn és pénteken, mikor vásár van — ezután is — jár a gyűjtőkocsi. Adtak sokat a városban is. A múltkor vagy 30 görögdiányt, gerezdokra vágva, kitűnő csemege volt a menekülőknek. Evett belőle *Gyalóky Sándor* dr. erdélyi főispán is. Adnak pénzt, a perelyek néhány száz koronával szaporították bevételünket. Adjon is a közönség, amit adhat. Eddig mindig adott, ha kértünk.

— Egészségesek a gyerekek?

— Ugy hallom, számarhurutot hozott egy pár menekült gyermek s ez elragályozott. De már megállították a terjedését. Nincs semmi baj.

— Nem jó volna, ha *Erdélyi Miklós* a színházban a menekülők javára előadást tartana?

— Bizony jó lenne. Meg a három mozi is. *Székely Jenő* és *Boros Jenő* bizonyára nem zárkoznak el a nagy nemzeti csapás orvoslásához való közreműködéstől.

— Egészen bizonyos, hogy *Erdélyi Miklós* ad egy napot, *Boros Jenő* és *Székely Jenő* is odaadják a mozi egy-egy estéjét e nemes célra.

— Akkor meg is csináljuk.

Természetes tehát, hogy a menekülők honyhája füstölög, *Aranyos Márton* vágja a kenyeret, *Czeglédy Stéfi* szervíroz s egy sátorponyvában készíti a menüt, *Oláh János*né,

akit *Lukács Ödön* főjegyző két héttel ezelőtt helyeztet ki ide. A derék asszony 12 nap óta szünetlenül kint él, főz, dolgozik s háromszor aludt a saját ágyában, egyébként kint fekszik egy deszkaládán, míg a ponyva hasadékaiban bedudol az éjjeli szellő.

Az is természetes, hogy a vasut még nem szabadult fel attól a munkától, amelyben eddig legfeljebb a vas és az acél mondták fel a szolgálatot itt ott, de a vasutasok szervezete még mindig teljes erővel működik. *Singlár Gyula* forgalmi főnök, *Róza Ambrus* h. főnök, *Buttyka Alajos* állomásfőnök s *Várad Ignác* h. főnök úgy állították be a vasut üzemét, hogy az hibátlanul működik.

A főszámvevő tejszélhámosa.

Lefoglalta a tejet a menekülők részére.

Szűcs Géza főszámvevőről elhiszi mindenki, hogy éppen úgy kiveszi a részét az élelmiszerüzemből, mint a város bármelyik polgára. Nem is sejti, hogyan lehet szerezni ennivalót, ha azt mondják, hogy nincs, elfogyott. Szóval, nem érti a paklit s a kéz kezét mos elvét.

A minap teje volt szüksége. Megérkezett ugyanis Budapestről egyik unokája, akit veszedelmes gyomorbaja miatt csak tejjel lehet táplálni. S mert Pest vizével fejt tejet (60–70 százalék a pesti tejen a viztartalom) ez pedig megöli a gyermeket, hát behozták Nagyváradra, Egy váradzöllősi asszonyt kerítették nagynehezen a tejszállításra. Notabene, a főszámvevő hivatalos helyisége mellett a második szoba a Tejközpont, ahol mindig akad egy-egy üveg tej, de hát a főszámvevő erről mitse sejt. Pedig csak át kell szólni a szomszédba. Nemde?

Az asszony hordta is a tejet tegnapig, amikor beállított üres kézzel a főszámvevőhöz.

— Nincs tej.

— És miért nincs?

— A várnál egy nemzetiszínű karszalagos fiatalember elszedte a tejet s azt mondta, hogy ez a menekülteknek kell. Rekvirálom.

— Ejnye, ejnye, éppen az én kis unokám teje, akinek nem szabad mást inni.

Megcsóválta ősz fejét s felkereste *Gerő Armin* főkapitányt, aki azonban nem tudott erről a brachiumról semmit. *Pallay Lajos* né sem, nekik a Tejközpont szállít tejet.

Igy aztán kiderült, hogy a tejet „elrekvirálta” valaki a beteg gyermek elől s bizonyára el is kávézta. A menekültek aligha láttak belőle. S mindez egy szalagba került.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő leg szebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ár 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

Házak forgalma.

1911: 250.000,
1916: 40.000 korona.

A nagy tánc óta, amikor Nagyváradon mindenki házzal seftelt s azon nyereszke-
dett, amikor meggazdagodási örület lepte
meg az embereket, nagyon csendes lett Nagy-
várad. A városnak az átírási illetékből az
1911. évben 250.000 korona bevétel volt s
hogy mennyire csökkent az ingatlanforgal-
lom, mutatja, hogy 1914-ben már 58.000,
1915-ben 48.000 korona volt e címen a be-
vétel, míg 1916-ban, az eddigi forgalomhoz
viszonyítva, az egész bevétel 40.000 korona
lesz.

Az idén összesen 250 ház cserélt gaz-
dát; több, mint tavaly ebben az időszakban,
de viszont kevesebb az értékük. Sic transit
glória mundi!

Az átírási díj összes munkálatait Akhan-
desz István városi számtiszt végzi 12 év óta.
Ez idő alatt közel 800.000 koronát jövedel-
mezett ez az adó a városnak s ha majd —
ha majd! — mindnyájan visszatérnek, ak-
kor újra megessurran a pénz ebből a sarok-
ból is. Addig azonban kevéske jut a köz-
célekre s Juricskay Bara okos fejének
törni kell magát, hogy új adóferrásokat nyis-
son. Ő az első adóferráskutató.

A 250 birtokváltás közül a következők
nagyobb tételeket jegyezzük ide:

A legelső a Bihoreana, amely D.ák
Józsefnének adott el egy birtokot 4150 ko-
ronáért;

Jani Imrénétől Mazey Márton 3300
koronáért;

Grósz Ignációl Vadász Albert 60.000
koronáért;

Mazey József s nejétől Weiszberger La-
jos 14.500 koronáért;

özvegy Füredy Lászlónétól dr. Lányi
Sándorné 400.000 koronáért;

Györfly Sándornétól özv. Tóth Mártonné
és Sidi Istvánné 157.800 koronáért;

özvegy Gonda Józsefnétől örökösei
16.000 koronáért;

Nagy Zsigmondnétől Biaha Istvánné
30.000 koronáért;

Nagyvárad szőlőtermelőktől a Borért-
sítők szövetsége 8000 koronáért;

Paksy Violától Pribák János és neje
esere;

Kovács József és nejétől Nagy János
9000 koronáért;

Kisa Sándortól Solyom János 6000
koronáért;

Jakab Sándor és nejétől Buzi János 600
koronáért;

özv. Nagy Jánosnétől Géher Antal 4000
koronáért;

Fey Matild és Józseftől Szkuba Gyuláné
7000 koronáért;

Grün Mórától az Általános takarékszövet-
ség 18000 koronáért;

dr. Reismann Antaltól Hatvani Sándor
5800 koronáért;

Kun Imrénétől Révész István 10.000
koronáért;

Papp Demetertől Nánágy Géza és neje
26000 koronáért;

Cser Jánosától Birinyi Imre 20.000 ko-
ronáért;

Teleky Sándor és nejétől Kovács Sán-
dor és neje 26.000 koronáért;

Karkusz Sándor és nejétől Hoslinger
Sándor és neje 18.000 koronáért;

Vas Istvántól Balázs Lajos 11.000 ko-
ronáért;

Szendről Kovács Gábornétól Nagyvárad
város;

Mihelfi Mórától dr. Komáromy Dezsőné
90.000 koronáért;

Szántó cipőgyártól Nagyvárad házberlő
szövetkezet 18.000 koronáért;

dr. Lányi Sándornétól T. Nagy Sándorné
27.000 koronáért;

Széles János és neje Adorján Arminától
5280 koronáért;

Heimann Péter és nejétől Veres István
és neje 7800 koronáért;

Kovács S. János és nejétől Zetner Jo-
lán 14.000 koronáért;

Máté András és nejétől Kesztly János
80.000 koronáért;

dr. Fehér Adolfól Lindenfeld Márton
20.000 koronáért;

Kesztly János és nejétől Spitz Sá-
muel és neje 54.000 koronáért;

özv. Ujfalusi Endrónétól Friedländer
Herman és neje 80.000 koronáért;

Farkas Józseftől Goldberger Miksa
26.000 koronáért;

Stolcz Henrikől Nagyvárad Keres-
kedelmi és Forgalmi Bank 38.000 ko-
ronáért;

Darvassy Lajostól Némethy Ferenc dr.
(ajándékozás);

Labanc Miklós és nejétől Bodó István
és neje 13.000 koronáért;

Szentlélek Kálmánától Grósz Béla
2700 koronáért;

Bott György és nejétől Löwi Izrael és
neje 23.000 koronáért;

Id. Karger Sándortól Karger Vilmos
(ajándékozás);

Goldburg Ferenc és nejétől Malissza
Ignác és neje 27.000 koronáért;

Nagyvárad Takarékpénztártól Katona
János 13.000 koronáért;

Moskovits Mór és fiai szeszgyár ri-gá
átváltása 90.000 koronáért;

Löwenstein Zsigmondtól Maudel Lajos
3100 koronáért.

Gyalogos menekültek érkeznek Erdélyből.

Ankét a menekültek ügyében.

Tegnap mintha valamivel esendesebb
élet uralkodott volna a városházán az er-
délyi menekülteket segélyező bizottság ter-
mében. Az érkező menekültek száma csök-
kent. A második turnus: a kocsin mene-
külők már csak szállingóznak az utcákon.

Most batyus, gyalogjövő menekültek ér-
keznek egyre másra a városba. Természe-
sen ezek már nincsenek olyan nagy szám-
ban, mint az előbbiek. Jó részük ezeknek
is kocsin indult el bérces hazájukból, azon-
ban utközben eladták szekerüket és bar-
maikat, aztán gyalog folytatták vándor ut-
jokat.

A segélyező bizottság azonban így is,
habár kevesebb lett a jelentkező menekültek
száma, mintegy 35 család részére osztott ki
pénzsegélyt.

Ugy értesülünk, hogy a belügyminiszter
értesítette a törvényhatóságokat, ahol na-
gyobb tömegben vannak menekültek, hogy a
törvényhatóság megbízottai jelenjenek meg
szeptember 20-án Budapesten, ahol ankétot
fognak tartani a menekültek ügyében. Az
ankéton a menekültek elhelyezését és ellátá-
sát vitatják meg, valamint a kártalanításuk-
ról szóló törvényjavaslatot.

Nagyvárad megbízottai is jelen lesznek
az ankéton, minden valószínűség szerint dr.
Cziffra Kálmán főispán, Rimler Károly pol-
gármester és Baróthy Pál főügyész helyettes
a segélybizottság elnöke mennek fel az
ankétra.

HIREK

* **Kitüntetés.** A király Sterba De-
zsőnek, a szamosvölgyi vasut igazgató-he-
lyettesének a Ferencz József rend tisztike-
resztjéhez a hadiékítményt adományozta. —
Sterba Dezső nagyvárad szarmazásu, bátyja
Sterba Szabolcsnak, a püspökségi uradalom
miklórtási főerdőmérnökének. Sterba Dezső
nagy érdemeket szerzett, mint a szamosvöl-
gyi vasut igazgatója, az egész háboru alatt,
mert ezen a vasutvonalon bonyolították le a
hadi forgalmat a kárpáti harcokban s most
ez a vonal ismét nagyjelentőségűvé lett,
mióta újra a Kárpátokban támad az orosz.

* **A szatmári püspök háborus
alapítványai.** Október 7-én lesz tíz esz-
tendeje, hogy dr. Boromisza Tibor szatmári
megyés püspök püspöki székét elfoglalta.
Ez a jubileumát hivatásához méltó módon
óhajtotta megörökíteni, ezért az itt követ-
kező alapítványokat tette: Az egyházmeg-
yei papi nyugdísalapra az eddig adott hat-
vanötezer koronának százezer koronára való
kiegészítésére harmincötezer koronát adomá-
nyozott. A szatmári irgalmas nővéreknél két
szatmáregyházmegyebeli hadiárva leány ne-
velésére husz huszezer koronát tevő alapít-
ványt, az Irsik árvaházban pedig két szat-
máregyházmegyebeli hadiárva fiu nevelé-
sére szintén negyven ezer koronás alapítványt
tett. Végül későbbben meghatározandó egy-
házmegyei célt szolgáló alapul kétszáz ezer
koronát adott.

* **Tisztviselők beszerzési elő-
legei.** A várható kemény télre tekintettel
a belügyminiszter beszerzési előlegét enge-
délyeztet a közigazgatási tisztviselők részére
és pedig az állandóan alkalmazottak aka-
dálytalanul megkapják az előlegét, míg azok,
akik egy év óta nincsenek alkalmazva, a
beszerzési előlegét csak a hivatalfőnökök
személyes felelőssége mellett nyerhetik el.
Nagyvárad város alkalmazottainak beszer-
zési előlegén Szűcs Géza főszámvevő seré-
nyen dolgozik s a tervezetet a jövő szerdai
tanácsülésre viszi be, holis egyénenkint tár-
gyalják az előleg kiutalásának kérdését. Ér-
dekes, hogy míg egyik részről azok, akik
folyamodtak az előlegért, előgedellenkednek
s gyorsabb intézkedést vártak a tanácstól,
a legnagyobb része a tisztviselőknek nem is
reagált a felhívásra, hogy jelentkezzenek a
beszerzési előlegért, amelyen élelmiszert, fát
stb. vásárolhat télire. Az igaz, hogy legfel-
jebb 2 hétre való s ha az árak így emel-
kednek, később még ennnyit se.

* **Román vagy oláh?** (Höfer téve-
dése.) Tegnap cikkere a Tiszántúl-nak pótlá-
súl közlik velünk, hogy az oláhok a vlack-
néptörzs utódai, akiket később vlach, val-
lach oknak neveztek. Ebből eredt az oláh
szó is. Az pedig, hogy Höfer jelentősei Ro-
mániát emlegetnek, nemcsak ellentmond a
történelmi igazságnak, hanem törvényelle-
nes, mert összes törvényeinkben a vele kö-
tött szerződések kapcsán Roumanie néven
szerepel, tehát legjobb esetben is Rumánia
és semmiestre sem Románia a helyes neve
legutolsó ellenségünknek. Vagy úgy gon-
dolja, mint az oláh: Tetundrak! (Egy-
kutya)?

* **Harmadszor és utóijára.** Tegnap harmadszor állottak sor alá azok, akik 39 től 50 évig katonakötelessék és eddig elkerülték a besoroztatást. Az untaulich nép felkelők szemléjén összeolvadt kis csoport jelent meg, akik közül sokakat bevettek. A tiszjelöltek és önkéntesek közül azonban csak néhány alkalmas akadt. Ma folytatják a sorozást.

* **A város első ebédje.** A Nagyvárad város által felállított hatósági konyhát ma, szombaton nyitják meg. Ma szolgáltatja ki a hatósági konyha az első ebédet, amely táskafevesből és tökkáposzta főzelékből bárány sült feltéttel fog állani. Az ebéd ára 80 fillér, ami olyan olcsó ár, hogy egyetlen vendéglőben, vagy kifőzdőben sem lehet ezért az árért megkapni ilyen ebédet. A város élelmezési ügyosztálya, illetve Lukács Ödön főjegyző gondoskodott kitűnő főzőmódról, hogy izletes, tápláló legyen a városi konyha főzje. Egyelőre 400 adag ebédet szolgáltatnak ki a Körös utcai Bottó háznál levő hatósági konyhán, részint elvitelre, részint ottani fogyasztásra. Az ebédet déli fél 1 órakor és fél 2 órakor találják. A város a 80 fillérért kenyert nem ad.

* **Ujabb adományok a debreceni róm. kath. hadiárvaházra:** Suhajda Béla 1200, Ekly József 600, Vidoni János 360 margittai róm. kath. hívek gyűjtése 250, Péchy Márta (hósi halált halt fia emlékére) 280, özv. Freudenfeld Rudolfné, özv. Borsos Ferencné 120—120, Bósz Emil plebános (Jobbágyi), Mariányi Elemér nagyszombati paptanár 100—100, Mattyasovszky János táborilelkész (harcérről), Somossy Viktor kárászteleki plebános 50—50, Rákossy Ferenc krasznai lelkész 30, Széles Elekné gyűjtése (Debreczen) 31 30, Janovich Miklós gyűjtése 25, Rónay László 12, Simkó Józsefné, Alpári Nagy Erzsébet, Wilirál Antónia, Somlay József, Kecskés Istvánné, Kovács Tibor (Budapest), nagyszalontai r. kath. hívek 10—10, Vaszil Mária, Kovács József esperes 5—5, Barabás György békési plebános 2 korona. — A kegyes adományokat hálásan köszöni a Hadiárvaház Elnöksége.

* **Németmárka a közforgalomban.** Mind gyakoribb eset Nagyváradon, hogy egyesek német pénzzel, márkával fizetnek. A közönség tájékozása végett közöljük, hogy a német birodalmi, márka értékű pénzt minden kereskedőnek, vagy árusnak kötelessége elfogadni és pedig a mostani árfolyamon, mely szerint 1 márka 143 fillér.

* **A nőtisztviselők állandó tanfolyamai.** A multkoriban hírt adtunk már a Nőtisztviselők Egyesületének ama kulturális elhatározásáról, hogy a tagok oktatása céljából különféle kurzusokat létesít és azok vezetésére megfelelő tanterveket készít. Ez eszme felvetése a vezetőség igazán szociális érzékére vall s a magunk részéről is pártolóláig karoltuk fel a nemes törekvést, amely a jelen viszonyok közepette közügygyé nőtte ki magát. Most amikor a nők kereskedelmi, sőt ipari téren is a legnagyobb ambícióval törekcszenek a férfiak helyét pótolni, örömmel fogadjuk, hogy önképzésükkel igyekeznek a társadalomban részükre kijelölt helyet megtartani. Október 1-én állandó tanfolyam nyílik meg a bankszámtan, könyvvitel gép- és gyorsírás és a németnyelv elsajátítására. Ezek vezetésére már megfelelő tanterveket jelöltek ki, akik bizonyára a legszebb eredményeket fogják produkálni. Kívánatos, hogy minél többen vegyenek részt a kurzuson. A részt venni szándékozók belépési szándékukat bejelenthetik akár levelezélen az egyesület

irodájában (Nagy Sándor-utca 17.) akár személyesen ugyanott minden szerdán este 7—8 óra között.

* **Halálozás.** Simon Gáborné sz. Patócs Róza e hó 14-én 52 ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, szombaton délután 2 órakor lesz a Laskatos utca 20. sz. alatti gyászszobából. Kiterjedt családjá gyászolja. — Wegreóné sz. Bogdán Katalin tegnap 67 ik évében meghalt. Temetése 17-én lesz Somogyuzsopán.

* **Olasz fogoly** Wéninger Károly hdj. augusztus 7-én Monte San Michelén a dieső harcainkban sábesülve olasz fogságba eset.

* **A gyűjtőkocsik.** A Vörös Kereszt legújabb gyűjtési mozgalmá a gyűjtőkocsival igen szép eredménnyel jár. Pénzbeli adománnyal, ruhafélével, élelmiszerral megrakottan térnek haza a gyűjtőkocsik. Ez mind csak annak jels, mennyire együtt érez közönségünk hőseink hozzátartozóival s menekülő testvéreikkel. A menekülő részére a ruhaneműek a város házában kapott utalvány ellenében a törvényeséki épület Jobbkéz helyiségében hétfő, szerda és péntek délután 4 órakor osztatnak ki.

* **Madarászi románok az erdélyi menekültekért.** A Szalontai Lapok írja: Madarász község román lakossága szép tanujelét adta hazafias áldozatkészségének. Kovács Béla községi jegyző felhívására a madarászi románok egy nap alatt 115 kor. 42 fillér készpénzt és egy szekér élelmiszert adtak össze az erdélyi menekültek segélyezésére. A madarásziak élelmiszert adományát Kovács Béla jegyző és Nucz Sándor bíró Szalontán Debreczeny István lelkészhez, a készpénzadományt szerkesztőségünkhez juttatta el. Az élelmiszertküldemény tartalma a következő volt: 8 zsák burgonya 510 kg., 1 és fél vékányi bab 45 kg., 1 vékányi liszt 32 kg., 1 vékányi zab 32 kg., 8 kenyér 32 kg., 288 tojás 53 kor., 65 liter tej és 1 kg. szalonna. Az adományt a nélkülözö menekültek közt kiosztották.

* **Koszorúmegváltás.** Gulyás Flórián 20 koronát küldött szerkesztőségünkbe a menekültek részére koszorúmegváltásként Szigetvári Péter elhalálozása alkalkalmából. Rendelvény helyére juttatjuk.

* **Arlejtés irodaszerekre a kir. itélőtáblán.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a nagyvárad kir. törvényszék és az ennek területéhez tartozó kir. járásbíróóságok részére az 1917. évi január hó 1 től 1917. évi december hó 31 ig szükséges irodai szerek és anyagok szállításának biztosítására a 1 évi október hó 20. napjának d. e. 11 órakor Nagyváradon a kir. itélőtábla segédhivatali főigazgatójának hivatalos helyiségében (kir. itélőtáblai épület, I. emelet, 26 sz. ajtó) versenytárgyalást hirdet. Ajánlatokat f. évi október hó 20 ig d. e. 10 óráig kell benyújtani. A pályázatra vonatkozó bővebb felvilágosítással a kamara szolgál a hivatalos órák alatt. Nagyvárad, 1916 szeptember hó 15. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: dr. Moskovits József s. k. elnök. Dr. Sarkadi Lajos s. k. titkár.

* **A Magyarországi Munkások Rokok és Nyugdíjgyesülete** a régi országházában tegnapelőtt tartotta pókai Kölber Alajos kocsigyáros elnöklésével 23. évi országos gyűlését, amelyen mintegy 200 vidéki kiküldött vett részt. Az egyesületnek 205.000 tagja, 540 fiókja és 150 tagcsoportja van. Törzevagyona 15 millió 125.000 korona, amelyből 10 és fél millió hadikölcsönre fordítottak. Hadirokkantak, árvák és özvegyek segítésére eddig 8 millió koronát fizetett ki. A hazai sajtónak a gyűlés az egyesület támogatásáért jegyzőkönyvben köszönetet mondott.

* **Arkon át — bokron át.** A Vigadó mozgószínháznak különös érdekességű napja lesz ma, szombaton és vasárnap. Egy elsőrendű, mesés bohózat ujdonság fogja szórakoztatni a közönséget. „Arkon át — bokron át” a darab címe. Három felvonásos nagyszerű bohózat ez, a főszerepet Múller Anna és a híres Bonn Ferdinánd játsszák. Bemutatják ezenkívül „A kalandor pár” című detektívtréfiénetet és a legújabb háborús felvételeket. Előadások délután 3 órától.

* **Egy kis utcai butorozott szoba** minden órán kiadó. Cim Fűzes u. 59.

* **Menekült** mint házgondnok, illetve beraktározási vállalat vezetője azonnal alkalmazást nyerhet. Jelentkezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa” r. t. irodájában. (Sas passage 24. sz. lépcső I. e.)

* **Vármegyei főügyési hivatalba** menekült ügyvéd hivatalos alkalmazást nyerhet. Ügyészek előnyben részesülnek.

* **Erdélyből menekült** csak németül tudó intelligens nő gyermekek mellé nevelőnőnek ajánlkozik. Esetleg kézimunka készitést vállal. Cim a kiadóhivatalban.

* **A Nagyvárad Takarékpénztár** tisztelettel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV. hadikölcsön kötvényeket az annak idején adott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében (Teleky-utca 2. sz.) a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

* **Polcskai úti NOXIN** biztosító. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Legjobb gyártmányu** kátrány fedéllemez kapható Schwarz és Ullmann vasnagykereskedésében Nagypiac-tér.

* **Ecet** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **ecetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13—02.

BERLINI VICTORIA
Általános Biztosító részv. társaság.
Elfogad:
ÉLETBIZTOSÍTÁSOKAT,
amelyek **háboru** esetén a biztosítás teljes összegéig érvényesek.
Nagyvárad vezérügynökség:
Rákóczi ut 10. sz. II. em. Telefonszám 641.

Figyelem!

Nagyváradon Beöthy Ödön-u. 1. görög kath. templom mellett (bejárat a kapu alatt) kaphatók:

Szepességi lenvásznak

Finom óerna vásznak, Lepedő vásznak, Vászón és damast asztalneműek, Ágy-neműek beosztott és méteres lendamastból. Takács vászon és damast törülközők.

Török, szakajtók, himző vásznak, Blous vásznak, Tarka lenvásznak, Nyers vásznak, Házi vásznak, Sajt vászon.

Asztal és ágyneműekben a legújabb minták. Jutányos, szabott árak.

Helyi és megyei telefon 1163.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombaton: Császárné.
Vasárnap délután: Marci.
Vasárnap este: Mágna Miska.

A császárné. Graubachstäden Brunónak, nálunk Gábor Andor fordításában színre került végtelenül bájos zenéjű operettje: A császárné ma este kerül színpadra a Szigligeti színházban teljesen új betanulással. A címszerepet Szj Zsigmondi Anna éneklé, a császár szerepe Tarnai Bélának jutott. Prandler bárót Rákosi Ferenc játssza. Weiszhop-Sik Rezső, a fiát Tompa Béla, özv. Spamborgernét T. Pogány Janka. Lencsét Vigh Manci, Konrad gárdatisztát Békffy Lajos és Ludwigsberg hercegnőt Mándoky Panni. A kitűnő és nálunk közkezdelt operette mai előadása iránt a színházi pénztárnál már elővételben nagy érdeklődés nyilvánult.

Marci és a Mágna Miska.

Egymás mellé került a színpadon a színház játékradójának ez a két népszerű neve, amely arra van hivatva, hogy a vasárnapi előadások műsorát töltsék be. Vasárnap délután fél helyárrakkal a Marci kerül színpadra, az idény nagy tetszéssel bemutatott énekes bohózata, este pedig a népszerű Mágna Miska van műsoron.

A névtelen asszony bemutatója.

Madame X. ez az eredeti címe Bisson ama eddig egyetlen drámájának, amely a fővárosban a Névtelen asszony címe alatt aratott szenzációs sikert. Nálunk a jövő hét hétfőjén kerül bemutatásra a pompás darab, amelynek fő női szerepét Gazdy Aranka játssza. A helytagok közül még T. Pogány Jankának van kitűnő szerepe. Kedves szerepe van a Névtelen asszonyban Mándoky Panninak is. A férfi tagok közül csupa elsőrendű feladat vár Bihari Ákosra, Tóth Elekra és Sik Rezsőre, akit a rendezés nem csak gondja is terhel. Ezen az estén egy védőügyvéd szerepében lép fel Zsoldos, akinek ezzel alkalmát kínálkozik, hogy ambícióját és kvalitásait érvényesítse.

APOLLÓ mozgószínház	Szombat. A sárkány. Magyar mese játékok 5 felv. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.
-------------------------------	---

URÁNIA mozgószínház	Szombat. Titokzatos küldetés. dráma 3 felv. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.
-------------------------------	---

VIGADÓ mozgószínház	Szombat. Árkon át, bokron át. Bohózat 3 felv. Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.
-------------------------------	--

NYILTÉR.

- HETI ÁRJEGYZÉK.**
- Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 6 kor.
 - Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 6 "
 - Feketekávés készlet tálcaival Roccoco 6 személyre . . . 6 "
 - Mosdó készlet finom fayence 8 "
 - Ebédő készlet aranyozással 6 személyre . . . 24 "
 - Függő lámpa csigás felszerelve 16 "
 - Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . . 4 "
 - Gyümölcs készlet majolika 6 személyre . . . 4 "
 - China ezüst cukortartó 6 személyre 5 "

KÉPKERETEZÉS
izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS
pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK
azelőtt Heller Testvérek
Uveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.
Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.
:: Telefonszám 372. ::

Erdélyi menekülő birtokos
tenyészállat állománya
megmentett részét (tejelő és bornyuzó tehének, bivalyok, ökrök, bikák, növendék fajmarhák) 1916. szeptember 18-án d. u. 2 órakor Nagyváradon Léderer és Kálmángyár telepén eladja (Malom-u.)

TANÜGY.
Az iskolaév kezdete a fa- és fémipari szakiskolában. A helybéli fa és fémipari szakiskolán a kazánfűtői és a gázmotor kezelői tanfolyamokra a beiratkozások megkezdődtek. A kazánfűtői tanfolyam folyó hó 20-án, a gázmotorkezelői tanfolyam október 1-én kezdődik. A tanfolyamokon résztvenni óhajtok a fa és fémipari szakiskola igazgatói irodájában jelentkezzenek Schlauch-tér 10. szám alatt délutánokint 4-6 óra között.

A nagyváradai kereskedő inasiskola igazgatója felhívja a t. cégtulajdonosokat, akik tanulóikat még nem iratták be, hogy ebbeli kötelességeiknek f. hó 17-ig tegyenek eleget, mert különben kénytelen lenne e cégeket az elsőfoku iparhatóságnak a törvényes eljárás megindítása végett bejelenteni. A kereskedő inasiskolában a tanítás folyó hó 17-én délelőtt 10 órakor veszi kezdetét.

Tanítás megkezdése a Tisza Kálmán-teri elemi leányiskolában.
A Tisza Kálmán-teri községi elemi leányiskola az olasz római kat. fiúiskola (Rákóczi ut. 24. sz.) tantermeiben van ideiglenesen elhelyezve. A tanítás f. hó 18-án — hétfő — veszi kezdetét s naponként a délutánokon 2 órától kezdődőleg fog megtartani. Nagyvárad, 1916. szeptember 15. *Katonáné Tasnádi Róza* igazgatónő.

Legújabb táviratok.

Menekül az oláh Dobrudzsában.

Budapest, szeptember 15. (Saját tudósítónktól.) A Kölnische Volkszeitung szófiál levelezője jelenti, hogy Dobrudzsában a román hadsereg menekülésszerűen Csernovode Medzladzie-Constanza-i vonalra vonul vissza.

Románia számára döntő jelentőségű az itteni harc, mert ettől függ a dobudzsai bolgár hadsereg további sikere.

Oláh koholmány.

Budapest, szeptember 15. (Saját tudósítónktól.) Berlinből hazugságnak jelentik ki az oláh vezérkar jelentését, hogy 8 német ágyut elfoglalt.

A bolgár trónörökös a tengerészetenél.

Budapest, szeptember 15. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik, hogy Boris bolgár trónörökös a la suite a tengerészethez helyezték át.

A szerkesztésért felelős: **Dr. PAPP KÁROLY.**

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad, Park-szálloda
Nagy Sándor-u. 1. letében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

OLCSÓ SZÉN!

1 mm. almamezői barnaszén
házhoz szállítva **4.50 K.**
Legkisebb szállítható mennyiség 8 vagy 10 mm

Megrendelhető

Menyhért Szénbánya
Városi irodájában, Kertész. u. 11. sz.
(Hajótér villamosmegálló mellett.)
!! Telefonszám: 10-85. !!

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállítását megkezdjük, megrendeléseket köszönettel vesszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzetesen, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad **Sörgyár R. T.**
Telefon 439.

Jótállás a biztos eredményért
Törvényesen védve.

Reitter Oszkár
nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerű találmánya a

„Patkánin“

patkányirtó szer, (nem mérge) mely emberekre és házi állatokra nem ártalmas és föltűl minden más irtószer.

1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve. A biztos eredményért jótállás. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésére ingyen küld a Patkánin gyár vezetésége **Nagybecskereken.**

5.

Elsőrendű jégszekrények olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiainál
Nagyvárad.

Gazdasági és Iparbank
Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke:
1,000.000 korona.

Elfogad betéteket 5 százalékos kamatozásra a betét napjától számítva. — Leszámitol váltókat — Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem,

katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbbizives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

Az Erzsébetligeten lévő **4 új földszintes** házban két és három szobás lakások kiadók, (Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy **Incze** irodában Bémer-tér 3.

6. szám.

Valódi **aszfalt fedéllemez** és jó minőségű **kátránypapír** kapható

Andrényi Károly és Fiainál.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL

Főszerelő telefonja **55.**

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű **Villamos vasalók, főzőedények, tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálatt.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ORAI VASALÁS CSAK 12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelőtelefonja **55.**